

בענין: הקובלנה נ' ד"ר יצחק יטאציה

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים [נוסח חדש] תשל"ז – 1976

ד"ר יצחק יטאציה (להלן הנקבל) הינו רופא מורשה. בתפקידו זה פנתה אליו אחת המטופלות כשהיא סובלת מכאבי גרון וכאבי ראש.

הנקבל ערך לה מספר בדיקות שגרתיות (גרון, לחץ דם, וכו') ולאחר מכן התעניין כחלק מהבדיקה כביכול, אם היא מקיימת יחסי מין. המטופלת ענתה בשלילה והנקבל הורה לה להסיר את תחתוניה ומכנסיה. במצב זה החל הנקבל לבדוק את איבר מינה תוך החדרת אצבעותיו לשם, בטענה שהוא בודק את רחמה.

לא היה כמובן בסיס רפואי לבדיקה כזו, ונגד הנקבל הוגש בשל כך כתב אישום בו הוא הואשם בביצוע מעשה מגונה ובאינוס.

בבית המשפט הורשע הנקבל בעבירות אלו. ביהמ"ש גזר עליו עונש של 32 חודשי מאסר, מהם 20 לריצוי בפועל והיתרה מאסר על תנאי. ערעורו של הנקבל לביהמ"ש העליון נדחה.

בעקבות הרשעה זו הגיש ביום 1.11.99 המשנה למנכ"ל משרד הבריאות קובלנה נגד הנקבל. בקובלנה זו יוחסה לו עבירת משמעת לפי סעיף 41 (5) לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז 1976 (להלן הפקודה). על כך שהוא הורשע בעבירות פליליות שאינן נכללות בפקודה.

עוד בטרם נשא הנקבל את עונשו, הוא נטל את משפחתו ועזב את הארץ. ההליך המשמעתי שהוגש נגדו נדון בחלקו שלא במעמדו, משום שכאמור הוא לא היה בארץ.

הועדה שהוקמה ע"י שר הבריאות לפי סעיף 44 לפקודה כדי לדון בקובלנה זו, (להלן הועדה הראשונה) המליצה בזמנו לשר הבריאות לבטל את רשיונו של הנקבל כל עוד הוא שוהה בחו"ל.

המלצה זו התקבלה ע"י כב' השופט (בדימוס) אריה סגלסון, ששר הבריאות האציל אליו באותה תקופה את סמכויותיו לפי סעיף 41 לפקודה. לשון הצו שהוצא ע"י כב' השופט (בדימוס) סגלסון היה "לבטל את רשיונו... לצמיתות, כל עוד ישהה מחוץ לגבולות ישראל".

לכאורה יש סתירה פנימית בצו זה שהרי אם מדובר על שלילה לצמיתות, אין מקום למגבלת הזמן שלפיה השלילה היא " כל עוד ישהה מחוץ לגבולות ישראל", ואולם נראה הדבר שזוהי סתירה לכאורה בלבד. בחינת הצו על רקע החלטת הועדה הראשונה מראה שהצו שהוצא היה מעין "צו ביניים" שהורה שכל עוד שוהה הנקבל בחו"ל יותלה רשיונו. מאידך גיסא אם יחזור הנקבל ארצה, יידון הנושא מחדש.

לאחר נדודים במקומות שונים בניכר הוחזר הנקבל לישראל ולאחר שחזר הוא ריצה את עונשו.

עתה מבקש הנקבל, באמצעות באי כוחו שההיבט המשמעותי של מעשיו יישקל מחדש.

שר הבריאות מינה ועדה אחרת, אף זאת לפי סעי' 44 לפקודה, על מנת שתדון בנושא (להלן הועדה השניה), וזו העריכה שמינויה נבע מאי הבהירות של החלטת הועדה הראשונה. החלטתה היתה לחזור ולדון בקובלנה.

ב"כ הקובל טען בפני הועדה השניה שראוי יהיה להמליץ בפני שר הבריאות על ביטול לצמיתות של רשיון הנקבל. לעומתו ביקש ב"כ הנקבל שהועדה תתחשב בכך שחלפו 10 שנים מאז ארוע המעשה. הוא ציין שאין לנקבל הרשעות אחרות ושצריך לאפשר לו לחזור ולעסוק במקצוע לאחר שהוא שילם את חובו לחברה. הנקבל הוסיף ואמר כי בא על עונשו הן במאסר שריצה והן בנדודיו בניכר. המדובר הוא במעשה חד פעמי, עליו, כך הבטיח הנקבל, הוא לא יחזור.

הועדה השניה סברה ש"גם כיום כ- 10 שנים לאחר קרות הארוע" ראוי לחזור ולהשית על הנקבל את העונש של שלילה לצמיתות של רשיונו, שכן, מה שעשה הנקבל הוא "חילול ההיכל". המרפאה היא, לפי האמור בהחלטת הועדה השניה, "קודש הקודשים", אותו צריכה לאפיין אווירת רוגע ובטחון. אוירה זו היא המאפשרת "למטופל לשטוח את בעיותיו וציפיותיו למרפא".

הנקבל עשה את היפוכו של דבר ובכך פגע באמון המטופלים. כדי לשקם אמון זה מוטלת על השר חובה להעביר מסר ברור הן לרופאים והן לציבור, שמערכת הבריאות איננה נשארת שוות רוח להפרה בוטה של כללי חוק ואתיקה מצד רופאים.

נראה לי שהועדה שקלה כראוי את הנושא עליו הופקדה. מקום המפלט אליו פנתה המטופלת במצוקתה הבריאותית הפכה להיות פח יקוש, והאמון שנתנה ברופא התנפץ אל סלע גניבת הדעת שהנקבל עשה, תוך שהוא מנצל את סמכותו ומעמדו לשם סיפוק יצריו.

אין ספק שהעונש שהוטל על הקובל הוא חמור, ואולם אין גם ספק שהמעשה שהוא עשה הוא חמור. הענישה עליה החליטה הועדה תואמת את רמת הענישה המשמעותית הנוהגת בשנים האחרונות, והיא איננה חורגת מהמלצות שניתנו על ידי ועדות משמעת במקרים דומים, גם לא מההחלטות הסופיות

שניתנו על ידי שר הבריאות או מטעמו. כך למשל אישרתי ביום 14/2/05 המלצה דומה של ועדה שדנה במקרה דומה (שהתייחס לד"ר נתן חסווה), וב- 20/5/05 אישרתי המלצה דומה של הועדה על מעשה דומה שנעשה על ידי ד"ר לומקין.

בחלק מהמקרים הקודמים הוסיפו הועדות להמלצותיהן פיסקה ולפיה "סקירת תקדימי העבר... מראה כי הרוב המכריע של ההמלצות נגד רופאים שהורשעו במעשים דומים היו לביטול רשיונותיהם... ואולם במקרה אחד לפחות, רשיונו של רופא... הוחזר לאחר שנים בעקבות פניה מחודשת מצידו למשרד הבריאות ולאחר שהרשות המעניקה רשיונות הגיעה למסקנה כי ראוי הוא שוב לאמון הנדרש ולרשיון המקצוע". אני רואה לנכון להסב את תשומת לב הנקבל לעובדה זו.

ניתן אמנם למצוא בפסיקה שניתנה בעבר מקרים בהם הענישה היתה מתונה יותר, ואולם כפי שאמר הנשיא דאז של ביהמ"ש העליון (מ. שמגר) " אין בתקדימים ובמקרים אחרים שבהם נאחז בא כח המערער כדי להביא לשינוי מסקנתי האמורה. כפי שצינתי ב ע.א. 4179/90 אמת המידה אשר נתגבשה בעבר היתה מקלה מדי ולא ניתן לראות בה קו מחייב. " (סבין נ' שר הבריאות "פדי מז(1) 27).

אני מאמץ את המלצת הועדה ומורה על ביטול מיידי של רשיון הנקבל.

ניתן היום

ו. זילר

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים